

Sant Joan de Dalt

Sant Vicenç de Castellet

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sant Joan de Dalt. Barri Roques Altes. 08295 SANT VICENÇ DE CASTELLET
Emplaçament Al nucli urbà, al turó de les Roques.

Coordenades:

Latitud: 41.66851
Longitud: 1.8672
UTM Est (X): 405698
UTM Nord (Y): 4613592

Classificació

Número de fitxa 08262-21
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle XIII-XVIII
Any 1211
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Restringit
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 42506DG0153N
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: dj., 15/07/2004 - 02:00

Descripció

Aquesta casa es troba a l'extrem est del poble de Sant Vicenç de Castellet amb una extensió total de la propietat del mas de 130 hectàrees. És una masia d'estructura clàssica, de planta rectangular, amb planta baixa, pis i golfes, teulada a doble vessant amb el carener perpendicular a la façana principal que s'obre a migdia. La casa té coberts adossats a banda i banda i queda tancada per davant amb uns coberts que són galliners i quadres de bestiar, de forma que conformen un baluard amb dues portes d'accés: una a l'est i l'altra a l'oest que comunica amb la bassa, l'hort i la pallissa. La casa està formada per dos cossos junts, el nord més elevat que el sud però tots dos amb la teulada amb la mateixa direcció. Les característiques constructives de la casa ens han permès esbrinar que el cos nord és el més antic. La façana principal presenta una estructura simètrica: planta baixa amb la porta al centre i una finestra a cada costat, pis amb tres finestres tipus balcó i golfes amb tres finestres més petites. Tota la façana està arrebossada i els volts de les finestres són de pedra; destaca la porta principal amb portalada adovellada amb dovelles estretes però molt llargues (130 cm) de pedra calcària i amb una data gravada a la clau de la que només es veuen les dues primeres xifres, 16. A la façana de tramuntana hi ha una porta oberta posteriorment, a meitat del segle XIX quan es faria una important rehabilitació de la casa, i que permet l'accés directament al pis a través d'una escala exterior. L'interior de la casa s'estructura en tres crugies perpendiculars a la façana principal. A la planta baixa aquestes crugies estan cobertes amb volta de canó rebaixada, el sostre de la central i la meitat sud de les dues laterals són de maó posat en forma d'espiga i pla; la meitat nord de les dues laterals són de pedra (corresponents al cos més antic). La volta central està tallada pel centre per l'escala de pedra que permet l'accés al pis i cada una de les laterals està dividida en tres espais on es troben antics estables i graners així com els cellers. Els cellers principals es concentraven al costat de la façana nord, ja que en aquesta i en la façana est es trobaven les tines (dues a la façana nord i dues a la est) i les boixes s'obrien als cellers. Al primer espai de la volta de la dreta (entrant per la porta principal) hi ha una cisterna sota el nivell del terra on s'acumula aigua de la pluja i una "gruta" (passadís subterrani d'uns 8 m de llarg on amagaven menjar durant la guerra). Al segon espai de la volta de l'esquerra hi ha l'espai destinat a guardar l'oli amb un recipient circular de pedra d'aproximadament un metre de diàmetre interior i que porta gravada la data 1770. Al primer pis hi ha les habitacions de la casa situades a cada banda de la sala que ocupa la crugia central. A la sala s'obren les portes que tenen diferents dates gravades a la llinda de pedra: la que permet sortir a una terrassa afegida a la façana principal porta la data 1570; la que permet l'entrada a la sala des del cos nord, 1773 amb una creu al mig i tancada amb dos quadrants; una habitació al costat est, "fabrera / 27 d 1773" (27 de febrer de 1773); una habitació al costat oest, "fescit 3 portals / Maria St Joan d Dal / 1773"; al costat d'aquesta una habitació amb 1668 i una creu; també al costat est una porta amb la llinda que es va gravar amb el naixement de la neta "Mireia 1992". També hi ha data a la llinda d'una porta que hi ha al cos més antic situat al nord: 1211, i que dona accés a la cuina actual. A les dues finestres que s'obren a la façana principal a les golfes també hi ha la data 1773. Les golfes es destinava a guardar les olives i el gra en diferents habitacions.

Observacions:

En un cobert al costat de la casa al que s'accedeix des del baluard, hi ha una premsa del vi que es subjecta amb una grossa biga de fusta. Aquesta premsa té uns 130 anys d'antiguitat. Al costat esquerre de la casa hi ha un cobert que té quasi tota la paret construïda de tàpia amb una porta d'entrada amb llinda de pedra i la data 1688 JHS. Hi ha 4 tines: dues a la façana de tramuntana a cada costat de la porta, i dues a la façana est. Són circulars i folrades amb cairons de ceràmica vidrada vermellosa. Destaca a l'exterior, al baluard, un gran recipient de pedra que s'utilitzava per posar a estovar el cànem. A la banda oest de la casa i a uns 100 metres d'aquesta, hi ha la pallissa, edifici d'una sola planta cobert amb teulada a doble vessant i amb un arc de mig punt al centre que el divideix en dos espais. Té quatre tines externes. S'ha utilitzat també el treball de batxillerat de Carlos García Bach, Félix de Sande González i Pedro de Sande González: "La Masia", realitzat pels volts dels anys 1985 i que m'han deixat consultar la família Rosell.

Història

Malgrat la poca documentació que disposem, podem fer un seguiment històric de la casa. Al fogatge de 1497 (IGLÉSIES, 1991) ja s'esmenta a Berthomeu Sant Johan i al de 1553 (IGLÉSIES, 1979) a Joan Sanct Joan, sempre a la parròquia i terme de Sant Vicenç de Castellet. Això ens confirma l'existència de la casa ja al segle XV. Les llandes gravades a l'interior de la sala també ens permeten conèixer la seva història. Hi ha una amb la data 1211, tot i que no podem assegurar que sigui d'aquesta època ja que podia ser re-aprofitada d'un altre lloc o haver-se esborrat part de la xifra, però és molt probable que la casa ja existís al segle XIII i que es reduís a la part que actualment es troba a tramuntana. Més tard, l'any 1570 es fa la porta de l'eixida del pis; el 1688 una segona ampliació amb l'obertura d'una porta a la sala i la construcció del cobert al costat, així com la porta principal que és del 1600 aproximadament, per tant l'estructura sud de la casa és d'aquesta època incloses les voltes; la següent ampliació és del 1773 en que s'obren tres portes a la sala tal i com especifica una de les inscripcions. Per tant, entre els segles XVII i XVIII és l'època de major impuls de la masia, en que l'explotació de les terres seria més important i quan es construïren les tines i el dipòsit de l'oli. La besàvia de l'actual propietari i el germà d'aquesta van venir de Salelles a la casa Sant Joan de Dalt com a mossos. En morir els amos, Francisca Playà, van donar-los la casa (cap a meitat del segle XIX). Hi havia pergamins referents a Tavèrnoles que el pare de l'actual propietari es va vendre; sembla que referents a la casa no hi havia res. Hem pogut saber que aquests pergamins eren 5 i que portaven les dates: 1337, 1344, 1349, 1481, 1631 (García i altres, sense data). A l'Amillament de 1865 (AMSVC) el mas tenia 6 parcers i era de Juan Playá i Casajuana.

Bibliografia

CANAL, P., VILA, M. (1986). Sant Vicenç de Castellet des de l'antiguitat als nostres dies. Llibreria Sobreroca, Manresa, 3^a ed. SUADES, J; i altres. (1986). "Sant Vicenç de Castellet" dins Ferrer i Alòs, Llorenç (coordinador). Història del Bages, col·lecció Història de les Comarques de Catalunya. Manresa, Parcir Edicions, 1986. AA.VV. (1977). Les masies. A El Breny, número extraordinari Festa Major de 1977. IGLÉSIES, J. (1979). El fogatge de 1553. Fundació Salvador Vives i Casajuana. Volum I. Barcelona. IGLÉSIES, J. (1991). Fogatge de 1497, Estudi i transcripció. Fundació Salvador Vives i Casajuana. Barcelona. AMBRÓS, Valentí. (1953). Nuestras masías, Sant Joan de Dalt. Castellet núm. 105, octubre 1953.

